



# Kuntien ja maakuntien liittojen tiedonhallinnan uudistaminen

**Avustushaku info 31.10.2024**

Jemina Suikki

Erityisasiantuntija

Ympäristöministeriö

Sanna Käyhkö

Suunnittelija

Ympäristöministeriö

# Tervetuloa avustusinfoon

- Tilaisuus alkaa klo 10:00 ja päättyy 11:15
- Tilaisuuden esitysosuus nauhoitetaan ja nauhoite julkaistaan Ryhti-verkkosivuilla
- Esityksen lopuksi on jätetty aikaa kysymyksille
- Esityksen aikana voitte esittää kysymyksiä hyödyntämällä Teamsin chattia. Pyrimme vastaamaan kaikkiin esitettyihin kysymyksiin aikataulun puitteissa



# Infon sisältö

1. Valtakunnallinen rakennetun ympäristön digitalisaatiouudistus
2. Avustuksen tavoitteet
3. Avustettavat toimenpiteet
4. Avustuksen hakeminen
5. Yhteistyöhankkeiden merkitys ja käytännön toteutus
6. Hakemuksien arviointi
7. Esimerkkejä avustetuista hankkeista
8. Kysymyksiä ja vastauksia

# Mikä muuttuu rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa?

- Rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa on käynnissä muutos, jossa alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot tuodaan entistä helpommin saataville ja yhtenäiseen muotoon.
- Uusi toimintamalli syntyy
  1. yhteisesti sovituista tiedonrakenteista (tietomallit, koodistot, sanastot)
  2. lainsäädännöstä
  3. eri tahot ottavat uudet määritykset käyttöön, prosessit uudistuvat
  4. tiedot ovat saatavilla yhdestä paikasta
- Tiedon uusi yhteinen koti on *rakennetun ympäristön tietojärjestelmä, Ryhti.*

# Tiedonhallinnan uudistaminen

## Mikä ei muutu:

- Kaavoituksen ja luvituksen ydintyö pysyy ennallaan. Kunnat ja maakuntien liitot vastaavat edelleen näistä.
- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ei välttämättä korvaa kuntien käyttämiä järjestelmiä tai ohjelmistoja.

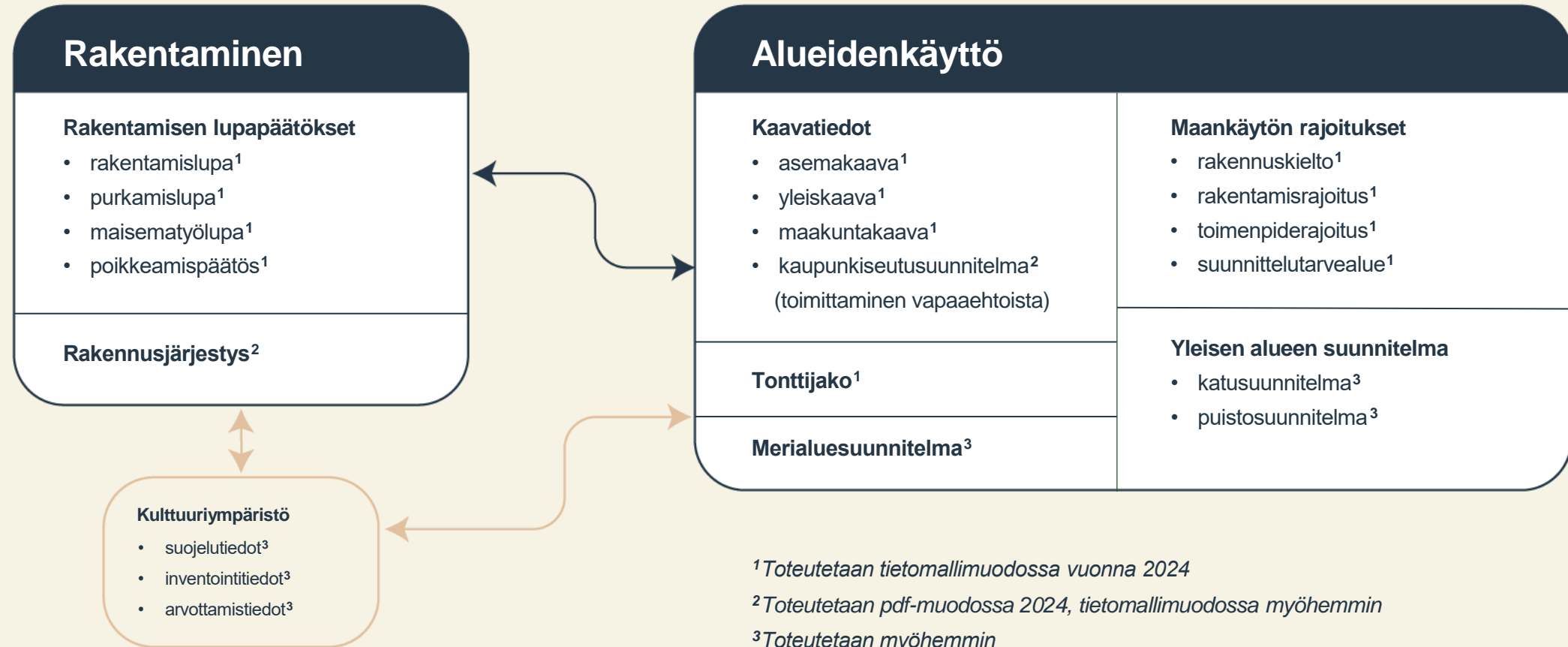




# Tietojärjestelmä palvelee useita eri toimijoita



# Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat tiedot



<sup>1</sup>Toteutetaan tietomallimuodossa vuonna 2024

<sup>2</sup>Toteutetaan pdf-muodossa 2024, tietomallimuodossa myöhemmin

<sup>3</sup>Toteutetaan myöhemmin

# Avustukset kunnille ja maakuntien liitoille

- Kunnille ja maakuntien liitoille korvataan uudistuvassa lainsäädännössä esitetyt uudet rakennetun ympäristön tiedonhallinnan velvoitteet kertaluontoisesti.
- Velvoitteet aiheuttavat kunnissa muutoksia käytettävissä järjestelmissä ja ohjelmistoissa sekä toimintatapojen ja osaamisen päivittämistä.
- Avustukset myönnetään erityisavustuksena
- Avustuksen maksaminen perustuu myönteiseen avustuspäätökseen ja hyväksytyihin kustannuksiin.





# Lakien seuraavat pykälät käynnistävät kunnissa ja/tai maakuntien liitoissa rakennetun ympäristön tiedonhallinnan muutostoimenpiteitä:

## Rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain (431/2023):

- 5 § Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat alueidenkäyttöä koskevat tiedot
- 6 § Alueidenkäytön tietojen pysyvät yksilöivät tunnuksat
- 7 § Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat rakentamista koskevat tiedot

## Maankäyttö ja rakennuslaki (132/1999), tuleva alueidenkäyttölaki:

- 29 § Maakuntakaavan esitystapa
- 40 § Yleiskaavan esitystapa
- 55 § Asemakaavan esitystapa
- 78 b § Tonttijaon esitystapa

Asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta

## Rakentamislaki (751/2023):

- 43 § Rakentamisluvan myöntäminen
- 61 § Rakentamislupahakemus
- 68 § Rakentamislupahakemuksen käsittely
- 72 § Rakennuksen viranomaiskatselmusten tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- 73 § Rakentamisen lupiin liittyvien tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään

Ministeriö valmistelee asetuksia Rakentamislain 72 § ja 73 §

# Avustuksen tavoitteet

## 1. Kunnilla ja maakuntien liitoilla on käytössä Ryhti-järjestelmän kanssa yhteentoimivat järjestelmät ja ohjelmistot

Kunnilla ja maakuntien liitoilla tulee olla siirtymäaikojen päättymiseen mennessä tekninen valmius tuottaa valtakunnallisten tietomallien mukaista tietoa ja toimittaa sitä rajapintaa tai käyttöliittymää hyödyntämällä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään

## 2. Kuntien ja maakuntien liittojen toimintamallit ja asiantuntijoiden osaaminen vastaavat uudistuvan lainsäädännön vaatimuksia

Ryhti-järjestelmän ja uusien kansallisten tietomallien käyttöönotto vaati teknisten kyvykkyyksien lisäksi organisaatiossa toimintamallien ja asiantuntijoiden osaamisen päivittämistä. Tämä edellyttää kunnissa ja maakuntien liitoissa uudistuvan lainsäädännön toimeenpanon suunnittelua ja toteutusta sekä asiantuntijoiden lisäkouluttautumista

## 3. Voimassa olevat kaavat löytyvät valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa Ryhti-järjestelmästä

Suomen voimassa olevat kaavat ovat saatavilla valtakunnallisesti ja luotettavasti kansallisessa kaavatietomallimuodossa Ryhti-järjestelmästä.

# Miten rakennetun ympäristön uudistus etenee kunnissa ja maakuntien liitoissa

1. Kuntien ja maakuntien liittojen käyttämiä ohjelmistoja ja järjestelmiä kehitetään yhdessä Ryhti-järjestelmän kanssa yhteensopiviksi
2. Toimintamallien ja osaamisen päivittäminen sekä Ryhti-järjestelmän käyttöönotot alkavat
3. Siirtymäsäännösten päätyttyä Manner-Suomen kunnat ja maakuntien liitot toimittavat tietomallimuotoista tietoa Ryhtiin.

2023–2025



Teknisten valmiuksien luominen  
– ohjelmistojen ja järjestelmien  
yhteiskehittäminen

2024–2028



Käyttöönotot ja osaaminen  
päivittäminen

2028–



Vakiintuminen  
ja jatkosovellukset

**Suomessa on maailman parhaaseen tietoon perustuva, hyvinvointia luova ja kestävä elinympäristö.**

# Kuntien ja maakuntien liittojen siirtymän rahoitus

- 35.20.35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon (siirtomääräraha 3 v) momentille myönnetty:
  - 2 880 000 euroa LTA (2.2.2023)
  - 3 700 000 euroa 2024 budjetti
  - Julkisen talouden suunnitelmassa määrärahaa esitetty vuosille 2025 ja 2026
- Määrärahalla korvataan kunnille ja maakuntien liitoille uudistuneessa lainsäädännössä edellytetyjä rakennetun ympäristön tiedonhallinnan muutuskustannuksia kertaluontoisesti.
- Uudet vaatimukset koskevat: yhteentoimivia tiedon rakenteita, tietojärjestelmämuutoksia, tiedon toimitusvelvoitteita, digitaalista turvallisuutta, koulutustarpeita ja toimintatapamuutoksia.



# Vuoden 2024 toinen avustushakukierros

- Ympäristöministeriö on julkaissut kunnille ja maakuntien liitoille haettavaksi harkinnanvaraisen valtionavustuksen 18.10.2024. Haku on avoinna 27.11.2024 asti.
- Avustus on tarkoitettu kuntien ja maakuntien liittojen yhteishankkeisiin, joilla toimeenpannaan rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uusia digivelvoitteita.
- Hakukierroksella jaossa 2,35 miljoonaa euroa.
- Avustus on täysimääräistä, koska avustetaan toimenpiteitä, jotka aiheutuvat uudistuvasta lainsäädännöstä.

## Avustushaun materiaalit:

- [Hae avustusta verkkopalvelussa | haeavustuksia.fi](#)  
[Opas avustuksen hakemiseen ja käyttöön \(pdf\)](#)
- [UKK-listaus ympäristöministeriön sivuilla](#)

# Avustuksen käyttökohteet

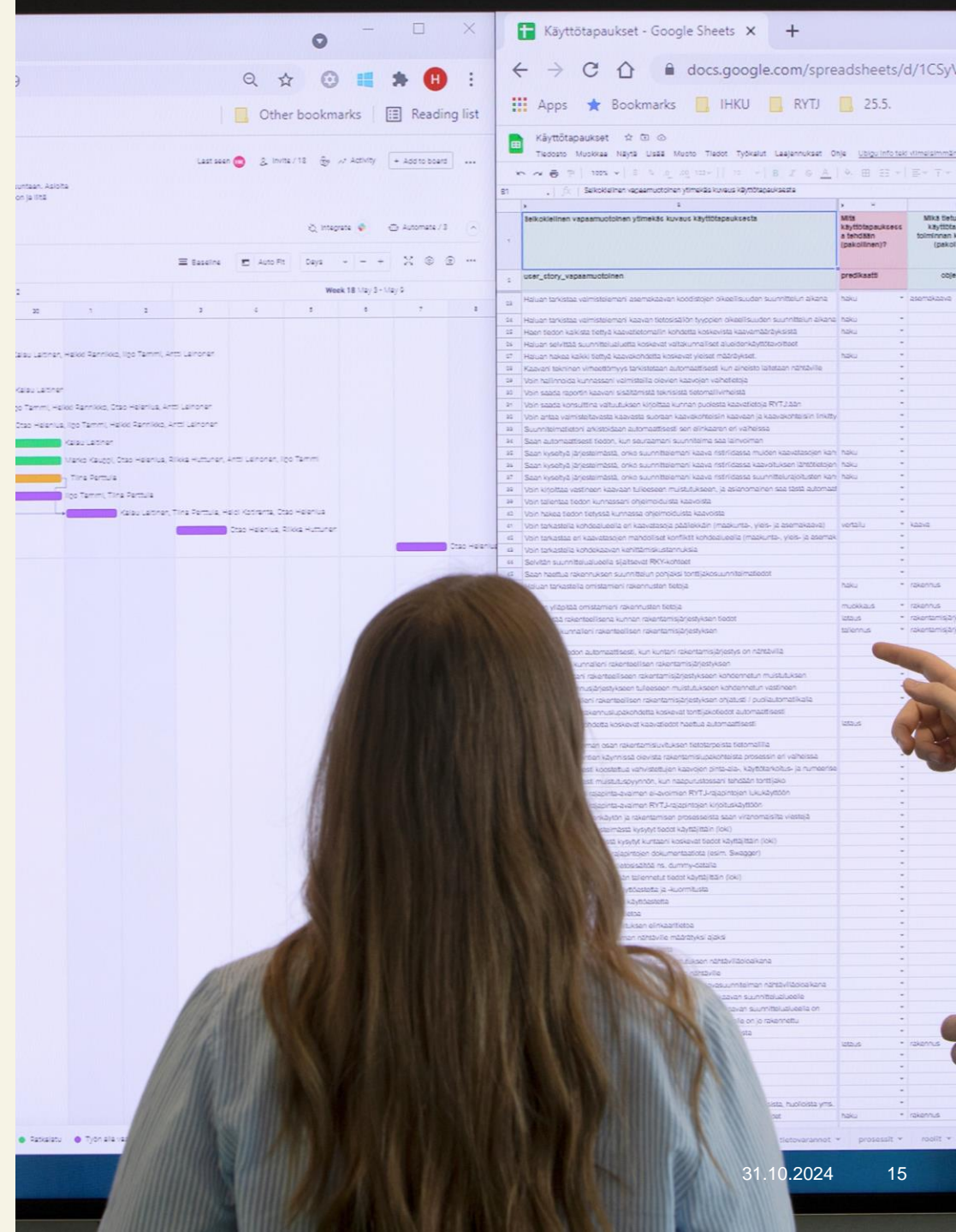
## Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään liittymiseen kuuluvat järjestelmämuutokset ja –hankinnat

Hankkeessa tehtävissä järjestelmä- ja ohjelmistomuutoksissa tai -hankinnoissa tulee varmistaa

1. kehitettävä ratkaisu mahdollistaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään liittymisen,
2. kehitettävä ratkaisu noudattaa kansallisia tietomallimuotoja, sanastoja ja koodistoja,
3. kehitettävä ratkaisu sujuvoittaa tiedonhallintaa ja on sovitettu organisaation toiminnan laajuuteen,
4. kehitettävä ratkaisu on skaalattava ja hyödyntää rakennetun ympäristön tiedonhallintaa valtakunnallisesti ja
5. kehitettävä ratkaisu on tietoturvallinen ja tiedonsiirto tehdään Palveluväylää hyödyntäen

# Rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistuksen toimeenpano ja osaamisen päivittäminen

- Kunnat ja maakuntien liitot voivat hakea avustusta lakien välttämättömiin toimeenpanotehtäviin, joilla mahdollistetaan tietomallimuotoisen tiedon tuottaminen ja toimittaminen Ryhti-järjestelmään
- Avustettavat tehtävät liittyvät henkilöstön osaamisen päivittämiseen, muutoksen toimeenpanon suunnitteluun ja tehtävien konkreettiseen suorittamiseen sekä organisaatioiden yhteistoimintaan
- Kunta ja maakunnan liitto voi saada vain kerran avustusta toimeenpaneeviin tehtäviin
- Hankkeen lopputuloksena kuntien ja maakuntien liittojen tulee ottaa kansalliset tietomallimuodot ja Ryhti-järjestelmä käyttöön



# Alueidenkäytön tietoaineistojen laadun parannus


- Tiedon laatu tarkoittaa tässä yhteydessä tiedon kattavuutta, ajantasaisuutta, luotettavuutta ja tietosisältöjen yhdenmukaisuutta sekä yhteentoimivuutta
- Laadunparannuksen yhteydessä tietoaineistot on toimitettava rakennetun ympäristön tietojärjestelmään vaaditussa muodossa
- Avustushakuun toivotaan mukaan toteutusmalleja, kuten esimerkiksi oppilaitosyhteistöitä ja automatisoinnin hyödyntämistä, joilla saavutetaan kustannustehokkuutta
- Voimassa olevien kaavojen saattamista rakennetun ympäristön tietojärjestelmään on pilotoitu Suomen ympäristö keskuksen VOOKA-hankkeessa
- Alueidenkäytön tietoaineistojen laadunparannushankkeiden kustannustasoa tullaan vertaamaan VOOKA-hankkeessa saavutettuun kustannustasoon





Etusivu / Haut / Kuntien ja maakuntien liittojen rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistaminen 3. hakukierros

# Kuntien ja maakuntien liittojen rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistaminen 3. hakukierros

 Siirry tulostusnäkömään

Julkaistu: 18.10.2024 15.46 (päivitetty: 21.10.2024 10.53)

Hakuaika: Hakuaika on alkanut 18.10.2024 klo 16.00 ja päättyy 27.11.2024 klo 16.00

Valtionapuviranomainen: Ympäristöministeriö - Alueidenkäyttö

**HAKUILMOITUS**

VAKIOEHDOT

AVUSTUKSEN HAKEMINEN

## Hakulomakkeesta täyteteen seuraavat kohdat:

Hakijan tiedot

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Toiminnan toteutus

Kustannusarvio ja rahoitus

## Muista liittää hakemuksen liitteeksi:

Hankesuunnitelma ([ladattava pohja](#))

Tiedonhallinnan ratkaisun kaaviokuva ([ladattava pohja](#))

Lisäksi tutustu hakuoppaaseen

# Avustuskelpoiset kustannukset

- Henkilöstökustannukset
- Ulkopuolisista lähteistä hankitun työsuorituksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset, jotka ovat sidottavissa rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon
- Kohtuulliset kotimaan matkakustannukset
- Muita mahdollisia kustannuksia; viestinnästä ja tulosten julkaisemisesta ja tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset, pakollisen tilintarkastuksen kustannukset valtionavustushankkeissa ja muut mahdolliset kustannukset erityisen perustelluista syistä.

Hankinnoissa noudatettava hankintalakia. Hankinnat, jotka eivät ole hankintalain mukaisia, eivät ole avustuskelpoisia.

# Miten yhteistyöhankkeissa tuloksia tulee jakaa

- Avustuksella tehtävä kehitystyö kuntien ja maakuntien liittojen käyttämiin järjestelmiin ja ohjelmistoihin tulee olla **maksuttomasti myös muiden kuntien ja maakuntien liittojen käytettävissä.**
  - Avustusehdot tukevat kuntien/maakuntien liittojen ja tietojärjestelmätoimittajien välistä sopimista tuloksista
  - Yhteiskehittämisessä varmistetaan, että valtakunnallisessa siirtymävaiheessa muutkin kunnat ja maakuntien liitot hyötyvät myös yhteiskehittämisen tuloksista.
  - Hankkeessa tehdystä tietojärjestelmien kehitystyöstä ei saa periä uudelleen maksua kunnilta tai maakuntien liitoilta. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki Suomen kunnat ja maakuntien liitot saavat käyttöoikeuden veloituksetta hankkeessa kehitettyyn uuteen toiminnallisuuteen.
  - Asiakaskohtaiset räätälöinnit ja käyttöönotto eivät sisälly tulosten jakamisen ehtoihin. Valtakunnallisen siirtymän toimintamalli ja ohjeet
  - Kunta tai maakunnanliitto sopii tulosten jakamisesta tietojärjestelmätoimittajan kanssa ehdon mukaisesti
  - Kehitettävän ohjelmiston/ohjelmistokomponentin seuraavien versioiden kustannukset kunnille ja maakuntien liitoille on oltava kohtuulliset.

# Miksi avustuksia myönnetään yhteiskehittämiseen

1. Resurssien keskittäminen ja tehokas käyttö
2. Hyvien käytäntöjen luominen ja levittäminen
3. Mahdollisuus reagoida paikallisiin tarpeisiin
4. Innovatiivisuus ja uusien ideoiden syntyminen
5. Asiantuntemuksen ja näkökulmien yhdistäminen



# Yhteishankkeiden toteutusmalli

- Avustusta myönnetään yhteishankkeisiin, joissa tulee olla mukana **vähintään kolme kuntaa tai kaksi maakuntien liittoa.**
- Yksi hakijoista toimii päähakijana eli niin sanottuna teknisenä hallinnoijana/koordinaattorina.
- Muut osapuolet valtuuttavat hallinnoijan asioimaan asiamiehenä puolestaan. Hallinnoija hoitaa hakemiseen ja raportointiin liittyvät tehtävät kaikkien osapuolten puolesta.
- Kaikki osapuolet ovat valtionavustuksen hakijoita ja saajia, jotka noudattavat valtionavustuspäätöstä ja sen ehtoja. Ympäristöministeriö maksaa avustuksen hallinnoijan kautta.
- Hallinnoijalla on oltava osapuolilta saadut valtakirjat, joilla oikeus edustaa yhteishankkeen osapuolia osoitetaan. Valtakirja toimitetaan hakujärjestelmään haun yhteydessä tai jälkikäteen avustushaun määräajan jälkeen.
- Hankesuunnitelmassa tulee eritellä, miten avustus jakautuu osapuolille.

# Arviointiperusteet

- Avustus on harkinnanvaraista ja perustuu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijoiden arviointiin kriteeristön mukaisesti
- Arviointikriteerit pisteytetään skaalalla 1-5
- Hankkeen tulee täyttää vähimmäiskriteerit
  - Hakemus on laadittu annettujen ohjeiden mukaisesti ja sisältää kaikki pakolliset tiedot. Esitetyt toimenpiteet on määritelty tarkasti työpaketteihin ja työpakettien resurssit ja kustannukset on esitetty selkeästi
  - Hakemus sisältää välttämättömät toimenpiteet, joilla varmistetaan uusien tietomuotojen käyttöönotto ja tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- Arviointi tapahtuu pisteyttämällä hankkeet kokonaisarviointiin ja kustannusten kriteeristön mukaisesti.

Arviointikohde	Kriteeri	Asteikko
<b>Hakijat</b>	<p>Hankkeen toteuttajajoukko on monipuolinen ja osapuolien yhteistyö lisää hankkeen todellista vaikuttavuutta.</p> <p>(Hankkeissa tulee olla mukana vähintään kolme kuntaa tai kaksi maakuntien liittoa)</p>	1-5
<b>Toiminnan toteutus</b>	<p>Toimenpiteiden vaiheistus ja aikataulutus on realistinen. Suunnitelma mahdollistaa kunnan tai maakuntien liiton uusien lakivelvoitteiden täyttämisen siirtymäaikojen puitteissa.</p>	1-5
	<p>Hankesuunnitelma on selkeä ja siinä on tarkasti kuvattu toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.</p>	1-5
	<p>Hakijalla on asianmukainen suunnitelma toimenpiteiden seurantaan ja riskienhallintaan.</p>	1-5
<b>Tavoitteet ja vaikuttavuus</b>	<p>Esitetty ratkaisu sujuvoittaa rakennetun ympäristön tiedonhallintaa.</p>	1-5
	<p>Ratkaisun pysyvyys ja vakiintuminen.</p>	1-5
	<p>Hankkeen lopputulokset ovat monistettavissa skaalattavissa valtakunnallisesti.</p>	1-5
<b>Kustannusarvio ja rahoitus</b>	<p>Toimenpiteiden esitetyt kustannukset ovat kohtuullisia suhteutettuna muutostarpeeseen, yleiseen hintatasoon ja muiden hakijoiden esittämiin sekä aiemmilla hakukierroksilla esitettyihin suunnitelmiin.</p>	1-5

# Esimerkkejä aiempien hakukierrosten hankkeista ja toimenpiteistä

Ensimmäisten hakukierrosten myönnetyt avustukset ovat kohdistuneet kuntien ja maakuntien liittojen käyttämien järjestelmien teknisen kyvykkyyden luomiseen

- Alueidenkäytön kehittämishankkeita 13 kpl
  - Rakentamisen luvituksen kehittämishankkeita 5 kpl
- Tutustu hankkeisiin [Ryhti –sivustolla](#)

Yhteiskehittämiseen osallistuvat kunnat ja maakuntien liitot ovat ensimmäisiä, jotka ottavat käyttöön uudet tiedon rakenteet ja toimittavat tietoa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Osallistumalla on mahdollisuus vaikuttaa järjestelmää koskeviin ratkaisuihin. Kunta saa samalla ensikäden tietoa sekä tukea muutokseen valmistautumisessa. Laajempi kuntajoukko hyötyy tuloksista.



# Esimerkkejä aiempien hakukierrosten hankkeista ja toimenpiteistä

- Kaavan tekeminen virallisen kansallisen kaavatietomallin mukaisena ja pilotoiminen kunnan kaavoitusprosessissa (mukaan lukien kaavan testaaminen validaattoripalvelussa ja tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään)
- Kansallisten tietomallien tietosisältöjen lisääminen kunnan rakennusrekisteriin ja rajapinnan rakentaminen kunnan rekisterin ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmän välille
- Rakentamislupajärjestelmän päivittäminen kansallisten tietomallien ja rakentamislais pykälien 72 ja 73 mukaiseksi tietosisällöksi ja tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Voi sisältää esimerkiksi IFC-toteumatietomallin toimittamisen testaamisen
- Kaksisuuntaisen rajapinnan hyödyntäminen, jossa kunnan rekisterissä olevat soveltuvat tietosisällöt korvataan Ryhtin tietovarannolla ja Ryhtin hyödyntäminen muihin kunnan rekistereihin.
- Rakentamisluvista kerättävän ydintiedon lisääminen kunnan rekisteriin ja tietojen toimittamisen testaaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- Tietomallimuotoisen tonttijakosuunnitelman tekemisen mahdollistama ohjelmistokehitys
- Tonttijakosuunnitelman tekeminen tietomallimuotoisena ja rajapintapalvelun testaaminen
- Käyttöliittymäsuunnittelua ja –kehitystä



# Mistä liikkeille

1. Kirjautu osoitteessa [www.haeavustuksia.fi](http://www.haeavustuksia.fi) ja varmista, että sinulla on valtuudet toimia organisaation edustajana
2. Tutustu tarkemmin hakuohjeisiin
3. Tutustu aiempien hakukierrosten hankkeisiin, joissa on tehty yhteiskehittämistä, mistä organisaatiosi voi hyötyä: hankekuvaukset [Ryhti –sivustolla](#)
4. Ryhti Muutostuki on tehnyt kuntakohtaisia toimenpideohjelmia
5. Kartoita kunnat, joiden kanssa voisitte tehdä yhteistyötä



# Kysymyksiä ja vastauksia



# Tärkeät linkit

[Hakuilmoitus ja lomake](#)

[Hakuopas](#)

[Tietoa aiemmista hankkeista](#)

[UKK-listaus](#)

[Muutostuki](#)

